

Regionens revisorer

2018-03-28

Till regionfullmäktige i  
Region Jämtland Härjedalen  
Org. Nr 232100-0214

## Revisionsberättelse för år 2017

### 1. Inledning

Vi, av fullmäktige utsedda revisorer, har granskat den verksamhet som bedrivits i *Regionstyrelsen, Patientnämnden, Vårdvalsnämnden och Regionala utvecklingsnämnden*. Vidare har vi granskat verksamheten inom den, mellan Region Jämtland Härjedalen och länets kommuner *Gemensamma nämnden för samordnad upphandling, lagerhållning och distribution av sjukvårdsprodukter, Gemensamma nämnden för IT-drift och stöd* samt verksamheten inom den, mellan regionen och Strömsunds kommun *Gemensamma nämnden avseende Närvård Frostviken*.

Inom ramen för den samordnade revisionen för regionens företag, stiftelser mm, har vi hållit oss informerade om revisionen av följande: *Landstingsbostäder i Jämtland AB, Norrtåg AB, Torsta AB, Almi-Mitt AB, Länstrafiken i Jämtlands län AB, Stiftelsen Jamtli, Norrlands-tingens regionförbund och Samordningsförbundet i Jämtlands län*.

### 2. Uppdrag och ansvar

Styrelse, nämnder och beredningar ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll och att det sker en återredovisning av uppdraget till fullmäktige.

Revisorernas ansvar är att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper samt att pröva om verksamheten bedrivits enligt fullmäktiges uppdrag och mål samt de föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionsred i kommunal verksamhet och regionens revisionsreglemente. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge en rimlig grund för bedömning och ansvarsprövning.

Utöver det som framkommit i de skriftliga rapporterna har vi inhämtat underlag med hjälp av dokumentanalyser, hearings med företrädare för tjänstemannaledningen, verksamhetschefer m.fl. Våra skrivelser, genomförda hearings och de sakkunnigas rapporter som avlämnats under året framgår av bifogad förteckning.

## Resultatet av vår granskning år 2017

### 3. Nämnder

#### Regionala utvecklingsnämnden

Regionala utvecklingsnämnden behöver utveckla sin styrning och dialog med Länstrafiken i Jämtland AB och Stiftelsen Jamtli. Nämnden behöver även fortsätta att utveckla sin styrning och uppföljning avseende kopplingen mellan bokslut, verksamhetsplan och fullmäktiges mål då det utifrån återredovisningen är svårt att bedöma måluppfyllnaden.

#### Patientnämnden

Patientnämnden har haft en tillfredställande uppföljning och rapportering av verksamhetens resultat, samt beslut om åtgärder vid avvikelser. Vi anser att nämndens arbete med internkontroll bör utvecklas då den interna kontrollen inte har följts upp i enlighet med internkontrollreglementet. En återrapportering av resultatet av den interna kontrollen bör fortsättningsvis ske till regionstyrelsen.

#### Vårdvalsnämnden

Vårdvalsnämnden har i stort sett en tillfredställande uppföljning och rapportering av verksamhetens resultat. Vi anser att nämnden har haft en tillfredställande internkontroll. Vi anser att det finns en tillfredsställande ekonomistyrning, samt ekonomisk uppföljning och rapportering.

Förbättringsområden har identifierats inom delegationsbeslut då ärendenummer saknas till delegationsbeslutet i protokollet. Nämnden har ändrat rutin för detta och fr.o.m. oktober 2017 redovisas också delegationsbesluten. Det har inte alltid framgått vem som beslutat på delegation i protokollen, vilket det bör göra.

#### Gemensamma nämnden för upphandling, lagerhållning och distribution av sjukvårdsprodukter

Vår bedömning att nämnden genomfört sin verksamhet i enlighet med reglemente och avtal. Vi har dock noterat brister i närvaro vid nämndens sammanträden då två kommuner inte har deltagit vid något sammanträde under året och en tredje kommun har deltagit vid endast ett sammanträde. Nämnden behöver förbättra sina rutiner för justering och anslag av protokoll vars brister vi påtalade även vid föregående års granskning.

#### Gemensamma nämnden för IT-drift och stöd

Gemensamma nämnden för IT-drift och stöd har haft en tillräcklig uppföljning och rapportering av verksamhetens resultat. Nämnden har nått målen.

#### Gemensamma nämnden för Närvård Frostviken

Nämnden har i huvudsak genomfört sin verksamhet på ett tillfredsställande sätt. Nämnden behöver dock till nästkommande år vidta ytterligare åtgärder för att uppnå sina mål, framförallt inom läkemedelshantering och fallskador. Nämnden behöver fastställa en verksamhetsplan och återredovisa måluppfyllelsen i verksamhetsberättelsen.

Vi anser att den interna kontrollen i stort sett fungerat på ett tillfredsställande sätt. Dock rekommenderar vi nämnden att i högre grad kopplar samman internkontrollen till en genomförd riskanalys. Vi anser det otillfredsställande att nämnden visar på fortsatta ekonomiskt underskott. Vi anser åtgärder bör vidtas för att komma tillrätta med underskotten.

### **Ansvarsprövning nämnder**

**Vi bedömer** sammantaget att Regionala utvecklingsnämnden, Patientnämnden, Vårdvalsnämnden, Gemensamma nämnden för upphandling, lagerhållning och distribution av sjukvårdsprodukter, Gemensamma nämnden för IT-drift och stöd och Gemensamma nämnden för Närvård Frostviken:

- i allt väsentligt har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt,
- att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande,
- att den interna kontrollen i allt väsentligt har varit tillräcklig,
- att resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de finansiella mål och verksamhetsmål som fullmäktige uppställt.

**Vi tillstyrker att fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för ovanstående nämnder.**

## **4. Regionstyrelsen**

**Regionstyrelsens** styrning, ledning och kontroll av den ekonomiska utvecklingen hos Regionen under 2017 har, liksom tidigare år, inte varit tillfredsställande. Det ekonomiska resultatet enligt årsredovisning 2017 innebär att Regionen inte lever upp till kommunallagens krav om god ekonomisk hushållning.

Liksom tidigare år visade den första ekonomiska prognosen för verksamhetsåret en kraftig resultatförsämring (-195 mkr) jämfört med beslutad budget om ett nollresultat, budgeten för 2017 var därmed i praktiken obalanserad. Även budgeten för 2018 uppvisar en liknande kraftig obalans i den första prognosen (-200 mkr). Sammantaget bedömer vi att regionstyrelsens beredning av budget brister. En i praktiken obalanserad budget försvårar för styrelsen att utkräva ansvar gentemot verksamheterna och att budgeten som styrmedel tappar i värde. Åtgärder som beslutades under 2017 för att nå de ekonomiska målen har inte varit tillräckligt kraftfulla och resultatet för året (-236,1 mkr) avvek kraftigt från målet.

Den ekonomiska situationen som revisorerna under flera år bedömt vara mycket allvarlig har ytterligare förvärrats under 2017. Under 2017 tog Regionen externa lån på 100 mkr för att förstärka likviditeten. Det ekonomiska läget har dessutom medfört att de likvida medlen minskat i sådan omfattning att regionstyrelsen har behövt höja checkkrediten för att säkra betalningsförmågan.

Vi har inte kunnat se att tillräckliga åtgärder har genomförts eller presenterats för att i närtid vända den ekonomiskt negativa utvecklingen.

### **Återredovisning av måluppfyllelse**

Regionplanen innehåller 21 strategiska mål som beslutats av regionfullmäktige vilka av regionstyrelsen har uttolkats i ca 85 framgångsfaktorer. Framgångsfaktorerna saknar i flera fall mätvärden för att mäta hur utvecklingen går. Vi har noterat att återredovisning av Regionstyrelsens framgångsfaktorer gjorts i en bilaga till årsredovisningen som sammanställts i årsredovisningen.

Utifrån framgångsfaktorerna är det svårt att bedöma i vilken utsträckning de är förenliga med de strategiska verksamhetsmålen som fullmäktige beslutat.

De fem finansiella målen från finansplanen har återredovisats. Två mål har uppnåtts men målen för långsiktigt hållbar ekonomi, nettokostnadsutveckling samt självfinansieringsgrad investeringar har inte uppnåtts.

Vi bedömer att resultatet av de tre väsentliga finansiella målen inte är förenliga med fullmäktiges mål.

Regionstyrelsen har i sin verksamhetsplan beslutat om åtta aktiva och mätbara mål som har återredovisats i årsredovisningen. Ett av två aktiva mål har uppnåtts inom målområdet "Patient". Inom målområdet "Samhälle" har ett av två aktiva mål uppnåtts och inom "Medarbetare" har ett av två aktiva mål uppnåtts. Inom "Verksamhetsresultat" har de två aktiva målen, minskad nettokostnadsutveckling samt tillgänglighet inte uppnåtts.

### **Eget kapital**

På grund av ekonomiska underskott under flera år har det negativa egna kapitalet ökat till -311,8 mkr. Regionen har under flera år lånat från pensionsmedel till investeringar och återlånet uppgår till drygt 3 miljarder kronor.

### **Reglering av balanskravsresultatet**

Regionstyrelsen har inte presenterat en plan för att återställa det ackumulerade underskottet (1008,6 mkr) och lever därmed inte upp till kommunallagens krav. Årets resultat innebär att regionen inte uppnår de finansiella och verksamhetsmässiga målen för god ekonomisk hushållning.

## **Ansvarsprövning Regionstyrelsen**

**Vi tillstyrker att Regionen Jämtland Härjedalens årsredovisning för 2017 godkänns.**

Vi bedömer att regionstyrelsens beredning av budget liksom tidigare år har varit otillräcklig och att måluppfyllelsen inom främst ekonomi men även tillgänglighet är otillfredsställande. Den tidigare allvarliga ekonomiska situationen har ytterligare förvärrats under 2017, jämfört med föregående år. Det ackumulerade underskottet överstiger efter 2017 en miljard.

**Vi riktar en anmärkning mot regionstyrelsen** mot bakgrund av att vi bedömer att regionstyrelsens styrning, ledning, uppföljning och kontroll varit otillfredsställande.

Mot bakgrund av de allvarliga brister som ligger till grund för vår anmärkning **avstyrker vi att fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för Regionstyrelsen.**

**Östersund den 28 mars 2018**

			
Bernt Söderman Vice ordförande	Gustaf Onilsgård Förtroendevald revisor	Lars-Olof Eliasson Förtroendevald revisor	Eva Simonsson Förtroendevald revisor
			
Christer Jonsson Förtroendevald revisor	Viveca Asproth Förtroendevald revisor	Finn Cromberger Förtroendevald revisor	

Ordförande, Annelie Bengtsson, av fullmäktige i Region Jämtland Härjedalen utsedd revisor, har pga sjukdom inte haft möjlighet att underteckna denna revisionsberättelse.

**Vi åberopar bifogade redogörelse och rapporter enligt följande bilagor.**

1. Revisionsrapport – Årets granskning av Region Jämtland Härjedalen
2. Förteckning över 2017 års granskningar